

СЪЮЗ НА ИКОНОМИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ

София 1000
Ул. "Г. С. Раковски" № 108

тел.: (+359 2) 987 18 47; +359 877011710
e-mail: unieconom@abv.bg; www.bgeconomist.bg

НАЦИОНАЛЕН КОНКУРС МЛАД ИКОНОМИСТ 2021 „ГЛАСЪТ НА МЛАДИТЕ ЗА СИЛНА ИКОНОМИКА”

СЪЮЗЪТ НА ИКОНОМИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ

ОБЯВЯВА

СЕДЕМНАДЕСЕТИЯ НАЦИОНАЛЕН КОНКУРС

МЛАД ИКОНОМИСТ 2021 г.

НА ТЕМА:

**„ПОУКИТЕ ЗА ИКОНОМИКАТА И ОБРАЗОВАНИЕТО
ОТ ПАНДЕМИЯТА COVID-19“**

/Анотация/

Появата на пандемията COVID-19 в глобален мащаб наложи неизбежни промени в начина на живот на индивида и обществото, в условията на труд, управлението на кризи, реструктурирането на различните сфери на основата на новите информационни и комуникационни технологии, в отношението и подхода на обществото и бизнеса към процесите на глобализация. Това придаде важно стратегическо значение на **поуките, мерките и действията** за овладяване на тежките последици от този световен катаклизъм.

Като се отчита, че **пандемията** е породена от непознато досега, но агресивно инфекциозно заболяване, разпространило се в обширни континентални региони и целия свят, което поражда масово заразяване на хората, неизбежно се налага констатацията, че сме изправени пред рисковете и предизвикателствата на трудна битка за преодоляване на пандемичната криза в условията на динамични промени в цялостния икономически, социален и политически живот.

Избраната тематична област на националния конкурс „Млад икономист 2021“ са поуките за двата ключови сектора: икономиката и образованието, като най-важни движещи сили на ускореното развитие. Още повече, че пандемичната среда създаде уникална възможност за **интензифициране** на практическото реализиране на Концепция 4.0 (Икономика 4.0 и Образование 4.0) във всякакви предубеждения и необосновани страхове за провал чрез ускоряването на приложението и усвояването на цифровите технологии във всички области на живота и засилване на ролята на научните изследвания и на методите на научно-приложен анализ в полза на здравеопазването, медицината и благоденствието на хората

Първо, областта на икономиката, в която се извършва производство и разпределение на материални ресурси: добив на суровини, отглеждане на култури и животни, индустриално преработване на първични ресурси в нови изделия, създаване

на различни услуги, осигуряване материалната основа на социалните дейности и др. В същото време, **икономиката като наука** изучава производството, размяната и потреблението на продукти, организирано в микро и макро системи. В микросистемите се анализира създаването, функционирането, отмирането и развитието на основните компоненти на икономиката: домакинства, предприятия, купувачи, продавачи и др., а в макроикономиката – цялата система за възпроизводство на материални блага (възпроизводствен процес, доходи на населението, безработица, инфлация бюджет, икономически растеж и др.).

Въпреки травматизираната психика на обществото и нанесените многостранни разрушения и последици породени от COVID-19, следва да продължи изграждането на преход към нова, устойчива икономика с растеж в услуга на благоденствието, върху основата на тъй желаната (вкл. и от императивните послания на пандемията) **модернизация, автоматизация, дигитализация и климатично–неутрална икономика с опазване на околната среда**. Пандемията от коронавирус предизвика безпрецедентен глобален икономически пробив. В същото време това вероятно ще ускори структурните промени в икономиката, които от своя страна се дължат на цифровизацията, енергийната революция, декарбонизацията и демографските промени.

Второ, образованието е част от социалната сфера, в която се осъществява възпитание, обучение и придобиване на съвкупни знания, умения, компетенции, ценности, социални убеждения и навици. То се организира на различни равнища чрез съчетаването на теоретичната подготовка с практиката в реални или симулативни учебителни условия. Актуалността на образованието се детерминира от качеството на преподаването, самоподготовката, изпитните процедури, използваната учебно-материална база, информационно осигуряване, пазарно търсене на квалификация, ефективно управление и др.

Трето, пандемията разкри важни проблеми, породени от икономическите неравенства, включително поради липса на достъп до здравеопазване и/или неговата прекомерна комерсиализация. По света се забелязват значителни разлики в начина на управление на пандемията, както по отношение на това колко успешни са били държавите в поддържането на здравето на своите граждани и икономиката, така и в степента на проявените неравенства. Причините за тези разлики са много: съществуващото състояние на здравеопазване и неравенства в здравето; готовност на страната и устойчивост на икономиката; качеството на обществения отговор, включително разчитане на наука и експертиза; доверието на гражданите в правителствените насоки; и как гражданите балансират своите индивидуални „свободи“ да правят, както им е приятно с уважението си към другите, като признават, че техните действия генерират външни ефекти.

Базовите зависимости между **пандемията**, от една страна и **икономиката и образованието** – от друга страна, се проявяват под различни форми. Вие бихте могли да анализирате тези проявления в няколко насоки:

Първо, двупосочното взаимодействие между тях, което означава, че следва да се оцени как пандемията влияе върху икономиката и образованието и обратното – как последните влияят върху пандемията.

Такъв подход може да ни подпомогне да направим поуки от борбата срещу пандемията. Въпросът за ролята на икономиката за преодоляване на пандемичната криза на практика поставя въпросите за това как обществото предвижда и оценява като публично благо здравето на нацията и на отделния индивид? Как обществото работи за обществен интерес от по-добро и качествено здравеопазване? Как обществото споделя риска от гарантиране на здравни услуги на значителен брой български граждани без здравна осигуровка и как следва да се променя тона неравенство? Как да

се подобри отговорността на всеки индивид за неговото лично здраве, както и за общественото здраве като икономическа категория с определена цена и стойност ?

Как да подобрим образованието като се поучим от опита си от преживяното в условията на пандемичната криза? Как да се мотивираме за по-високо качество на образованието , за да се справят по-добре бъдещите поколения с модернизацията във всички сфери на живота? Как обществото да се ангажира със стимулирането на изисквания за по-високо качество на образованието в интерес на бъдещите поколения?

Второ, обект на анализ може да бъде постигането на по-добър баланс на интересите на участниците в системата: „икономика- образование“.

Например може да се постави въпросът защо по-добрата връзка между образованието и икономиката подпомага заетостта в съвременни форми и гарантира по-високи доходи на работната сила?

а) **като статика**: как в момента изглеждат нещата, какво не достига за създаване на равновесие между функциите на разглежданите три различни системи; предпазване от пандемия чрез социално дистанциране, образование чрез дистанционно обучение и икономиката при спазване на епидемиологичните изисквания?

Как да се подобри дистанционното обучение, наложено ни за преодоляване на рисковете от пандемията?

Как бизнесът може да подпомага обществото да се подобри образованието, за да бъде това в крайна сметка по-добре както за бизнеса и за икономиката, така и за отделния индивид?

б) **като динамика**: Какво трябва да се предвиди и планира по-добре в обществен интерес за превенция на здравни кризи и за съвременно здравеопазване и медицина?

Какви грешки може да се констатират при управлението на здравната криза , които са неблагоприятни за бизнеса? Защо обществото трябва да положи усилия да се преодолеят тези последици?

През 2020 г. пандемията от коронавирус се превърна в най-значителното социално и икономическо предизвикателство за съвременните общества. Мерките на политиката за защита на общественото здраве и смекчаване на негативните последици чрез социално дистанциране и карантиниране възпрепятстваха икономическия живот и ощетиха редица бизнес сектори повече от всяко събитие през последните седем десетилетия в глобалната история. През 2020 г. световната икономика преживя най-силния си спад през този период. Но използването на ситуацията с пандемия COVID-19, се разглежда и като уникален шанс за радикално решаване на **редица проблеми на икономиката и образованието** (вкл. на здравеопазването) на равнище изисквания на **цифровата трансформация**. Тя дава безспорен шанс на база синтезираните **поуки и уроци** от целепологането и начина на управление на пандемията да **преобразим икономическия и образователния профил** (а с тях на всички останали сектори) **на българското стопанство**.

В отговор на „срещата“ на българското общество с COVID-19 на 22.10.2020 г. бе приет Национален план за готовност при пандемия.

Предстои ни работа за по-нататъшна реализация на европейската перспектива за модернизация на социално-икономическото развитие на страната ни чрез изпълнението на Националната програма България 2030г.

Необходими са ни поуците от натрупания собствен опит в прилагането на дигиталните технологии в образованието и икономиката в условията на пандемичната криза!

За предстоящите в икономиката и обществото ни технологично нови дигитален и зелен преход ще ни бъде необходим положителният опит от включването в единодействие на целия потенциал на българското общество (институции, публичен и частен сектор, бизнес организации, университети, училища, семейства, учители, наука, политически партии, неправителствени и обществени организации и др.).

Младите хора на България предстои да поемат щафетата от по-старите поколения за постигането на целите на бъдещото по-устойчиво и по-справедливо развитие на българската икономика!

Очакваме Вашата инициатива за участие в Седемнадесетия Национален конкурс „Млад икономист 2021г“!

Уважаеми участници в конкурса,

При написването на есето задължително трябва да се стремите да изложите Вашите възгледи и оценки относно **предметната област на конкурса: обобщаване на поуците от пандемията**. Това ще рече неговото съдържание да включва три части:

Първо, кратко въведение с постановъчен характер, включващо необходимостта от осъществяването на съответната дейност (мерки, модели, промени, мероприятия, роли, подкрепа) и степента на неотложност на мерките за нейното задоволяване (ресурси и приоритети за задоволяване на нуждата, отложимост, неотложивост);

Второ, съдържателна част, включваща както конкретни анализи, Ваши оценки (евентуално решения) и обобщения, припознати в триадата „дейности-ресурси-ефекти“ в краткосрочен и дългосрочен план, в контекста на пандемия COVID-19.

Трето, заключителна част се свързва с обобщена конкретизация на поуците от извършеното проучване: извеждане на добри примери, навременни/ненавременни мерки (факторна определеност, отговорност), констатирани пропуски в управлението на пандемичната криза, предприети мерки за отстраняване, предложения за ускорено възстановяване на социалния и стопански живот.

Препоръчителни теми в областта на икономиката

1. Моята идея за модел на възстановяването и растежа на българската икономика в условията на COVID-19.
2. Използване на потенциала на кръговата икономика във възстановителните мерки за преодоляване на негативните последици от COVID-19 в Р България.
3. Оценка на политиките и мерките в България за оцеляване на икономиката и преодоляване на последиците от COVID-19.
4. Промени в параметрите на бедността и неравенството в условията на пандемията COVID-19 в България.
5. Приоритети във възстановяването на българската икономика от пандемията COVID-19.
6. Анализ на неблагоприятните икономически последици от кризата с COVID-19 в България.
7. Ефекти от предоставената финансова подкрепа на българските предприятия за оцеляване и преодоляване на последиците от COVID-19.
8. Състоянието на капиталовите пазари в България в процеса на преодоляването на последиците от пандемията COVID-19.
9. Акценти в дейностите, свързани с екологичната и цифровата трансформация в условията на пандемия COVID-19

10. Равнище и тенденции в чуждестранните инвестиции в България през периода на COVID-19.
11. Промени в структурата на българския износ и внос в периода на COVID-19.
12. Инфлацията в България в условията на пандемията COVID-19.
13. Тенденции в доходите и спестяванията на населението в България при пандемични условия.
14. Фармацевтичният бизнес в България в условията на пандемията COVID-19.
15. Европейското финансиране на оцеляването и възстановяването на българската икономика при кризата COVID-19.
16. Приоритети във функционирането на българската икономика в условията на пандемия COVID-19.

Препоръчителни теми в областта на образованието

1. Въздействие на пандемията COVID-19 върху образователната сигурност на България.
2. Експлицирани негативи и позитиви на онлайн българското образование в условията на пандемия COVID-19.
3. Организационна и ресурсна подкрепа на онлайн образованието в България при кризата с COVID-19.
4. Дигитализацията на българския образователен процес в среда на пандемия COVID-19.
5. Форми и съдържание на комуникацията между родители и учители в условията на COVID-19.
6. Сравнителен анализ на онлайн и офлайн обучение в България в условията на COVID-19.
7. Адаптиране на професионалните учебни и практически ориентирани предмети към условията на българското кризисно дистанционно обучение.
8. Ползи и резултати от дистанционното обучение в България при условията на пандемията COVID-19.
9. Мерки за подобряване модела на дистанционното обучение: българският опит от кризата COVID-19.
10. Възможност и целесъобразност на допускането на дистанционното обучение като паралелно в непандемична обстановка.
11. Аспекти на въздействието (икономически, социални, образователни, психологически и организационни) на COVID-19 върху българското образование.
12. Баланс между дигиталното и традиционното образование: в търсене на продуктивни решения.
13. Място и роля на цифровата грамотност на учителите преподаването при пандемични условия в България.
14. Ресурсна достатъчност за организация на дистанционно обучение при пандемична обстановка в България.
15. Проблеми в обучението на български деца от уязвими групи и със специални образователни потребности в условията на пандемия COVID-19.
16. Перспектива на хибридно (онфлайн и онлайн) обучение в пандемична и непандемична обстановка у нас.
17. „Цена” и рисковете за образованието при затварянето на училищата и преминаване към дистанционно обучение.

Организационният комитет на традиционния конкурс „Млад икономист – 2021”, провеждан от Съюза на икономистите в България под надслова „Гласът на младите за силна икономика” пожелава на всички участници - ученици, студенти, докторанти, млади специалисти и предприемачи, успешно представяне в намирането на нови решения на проблемите и последиците от пандемия COVID-19 в България.

ОТ ИМЕТО НА ОРГАНИЗАЦИОННИЯ КОМИТЕТ:

Проф. д-р Татяна Хубенова-Делисивкова

Председател на УС на СИБ и на Организационния комитет на Националния конкурс „Млад икономист 2021”

Проф. д-р ик.н. Нено Павлов

Зам. председател на УС на СИБ, Гл. координатор на Националния конкурс „Млад икономист 2021”

Д-р ик. инж. Петър Нейчев

Зам. председател на УС на СИБ и член на Организационния комитет на Националния конкурс „Млад икономист 2021”

София, 5 февруари 2021г.